

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **E. E.**, bytom P., zastúpenej JUDr. I. G., advokátom v P., proti odporcovi **P. D.**, bytom P., zastúpeným JUDr. Z. H., advokátkou v P., **o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 8 C 226/2005, na dovolanie navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 22. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 291/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 22. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 291/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza uznesením z 27.6.2011, č. k. 8 C 226/2005-368 v spojení s opravným uznesením z 1.8.2011 č. k. 8 C 226/2005-386 priznal znaleckej organizácii A. odmenu za znalecký posudok č.17/2010 zo dňa 2.10.2010 nasledovne: ODMENA: 1/ hodinová odmena v zmysle § 3 vyhl. č. 491/2004 Z.z. za 101 hod. x 13,28 €...1 341,20 €, 2/ prevzatie a prvotné oboznámenie sa so spisom ...19,92 €, spolu odmena 1 361,20 €, NÁHRADA: 1/ náhrada hotových výdavkov v zmysle § 14 vyhl. č. 491/2004 Z.z. za písomné vyhotovenie posudku...3x 2,66 €...7,98 €, 2/ čiernobiele vyhotovenie listu A4...327x0,10 €, spolu náhrada 52,82 €, znalečné spolu 1 414,02 € + DPH 268,66 €, t.j. 1 682,68 €, záloha na znalecký posudok – 150 €, spolu k úhrade 1 532,68 €. Zároveň upravil účtareň tamojšieho súdu, aby po právoplatnosti rozhodnutia poukázala uvedenú sumu znaleckej organizácii z rozpočtových prostriedkov súdu. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že znalecký posudok bol podaný a vypracovaný podľa pokynov a na základe uznesenia súdu z 11.1.2010 č. k. 8C 226/2005-315 a priznaná odmena zodpovedá vykonaným odborným prácam.

Krajský súd v Trenčíne z 22. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 291/2011 na odvolanie účastníkov, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Svoje rozhodnutie odvolací súd odôvodnil tým, že súd prvého stupňa postupoval správne, dôsledne preskúmal vyúčtovanie uplatneného znalečného a znalečné priznal v správnej výške. Odvolacie námietky účastníkov týkajúce sa hodinovej odmeny za 101 hodín nepovažoval za dôvodné. V tejto súvislosti uviedol, že jednotlivé úkony boli vykonané v potrebnom a primeranom rozsahu, pričom znalecká organizácia vo vyjadrení k odvolaniu účastníkov dostatočne zdôvodnila množstvo i rozsah všetkých znaleckých úkonov.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala včas dovolanie navrhovateľka. Namietala, že pred vydaním rozhodnutia odvolacieho súdu jej nebolo doručené vyjadrenie znaleckej organizácie k odvolaniu, v ktorom namietala, že pri vyčíslení znalečného chýba akákoľvek špecifikácia vykonaných prác. Odvolací súd doplnil dokazovanie, o ktorom ani nevedela a dozvedela sa o ňom až z napadnutého uznesenia. Týmto nesprávnym postupom jej odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhla preto, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporca ani znalecká organizácia sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený kvalifikovaným zástupcom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom k záveru, že dovolanie je v danej veci prípustné a tiež dôvodné pre vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného vo forme uznesenia (ako tomu bolo v preskúmvanej veci) sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak

- a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa,
- b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/.

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak

- a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,
- b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia,
- c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenia o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V treťom odseku ustanovenia § 239 O.s.p. sú vymenované prípady, ktoré vylučujú prípustnosť dovolania proti uzneseniam odvolacieho súdu. Jedným z nich je aj prípad, keď dovolanie smeruje proti uzneseniu o znalečnom, pričom nie je významný spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu v porovnaní s rozhodnutím súdu prvého stupňa.

V danej veci je nepochybné, že odporkyňa dovolaním napáda uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci znalečného. Dovolanie navrhovateľky preto podľa § 239 ods. 3 O.s.p. prípustné nie je.

S prihliadnutím na námietku navrhovateľky, ale tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa

komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j., či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom). Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľky, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod pojmom postup súdu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť nielen postup senátu a predsedu senátu (samosudcu), ale aj úkony iných pracovníkov súdu, v dôsledku ktorých bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Dovolateľka prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzovala z toho, že súd jej ako účastníčke konania nedoručil vyjadrenie znaleckej organizácie k odvolaniu proti prvostupňovému rozhodnutiu súdu, napriek tomu, že odvolací súd zo skutočností uvedených v tomto vyjadrení vychádzal a založil na nich aj svoje potvrdzujúce rozhodnutie.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor), porovnaj napr. sp. zn. III. ÚS 156/06, sp. zn. III. ÚS 331/04, sp. zn. II. ÚS 174/04.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods.1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práv na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Koncept spravodlivého súdneho konania vnímaný v rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj v judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď sp. zn. II ÚS 116/09, sp. zn. III. ÚS 199/08, sp. zn. IV. ÚS 186/09) vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície – proti jej protistrane (pozri napr. Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, 18. februára 1997, ods. 23, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-I). Okrem tejto požiadavky koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť, nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené (účastníkmi), alebo zabezpečené (súdom) s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri Nideröst-Huber, citované vyššie, Milatová a ďalší proti Českej republike, č. 61811/00, ECHR 2005-V, Mareš proti Českej republike, č. 1414/03, 26. október 2006, Krčmář a ďalší proti Českej republike, č. 35376/97, 3. marec 2000, Vokoun proti Českej republike, rozsudok z 3. júla 2008). Za súčasť práva na spravodlivý proces je treba preto považovať právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov.

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 27. apríla 2010 vo veci Hudáková a ďalší proti Slovenskej republike uviedol, že „...význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie zaslané všetkým účastníkom konania spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok súdu.“ Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces.

Z obsahu spisu vyplýva, že písomné vyjadrenie znaleckej organizácie A. s.r.o. z 2.11.2011 (č.l. 415-436) bolo súdu prvého stupňa doručené 11. februára 2011, vyjadrenie kolízneho opatrovníka maloletých detí zo 14. februára 2011 bolo odvolaciemu súdu doručené 4.11.2011. Treba uviesť, že odvolací súd sa vyjadrením k odvolaniu vo svojom rozhodnutí zaoberal a toto i uviedol do obsahu odôvodnenia svojho rozhodnutia a na jeho obsahu založil aj svoje rozhodnutie (str. 5 „ohodnotenie motorových vozidiel ZP 10/2010 v počte 32 hodín, štúdium podkladov E, D. P. v počte 25 hodín...). Keďže však v danej veci vyjadrenie znaleckej organizácie k odvolaniu nebolo doručené navrhovateľke (ani odporcovi), treba konštatovať, že v tejto súvislosti nie je možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé.

Preto dovolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Procesná vada podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2012

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Marta Hrčková